

Augustus 1945 - Een 'kantelmaand'

Augustus 1945, in Nederland was de Tweede Wereldoorlog drie maanden afgelopen, de Duitse capitulatie was uitbundig gevierd, het 'gewone leven' begon zijn loop te hernemen.

Hoe anders was de situatie in het Verre Oosten. De Amerikaanse opmars in de Pacific tegen de Japanse agressors ging onverdroten door, ten koste van zware verliezen. De Sovjet-Unie had inmiddels de oorlog aan Japan verklaard.

Op 16 juli werd in de woestijn van de Amerikaanse staat New Mexico de eerste succesvolle kernproef gehouden. De Verenigde Staten kregen daardoor de beschikking over een wapen met ongekennde krachten.

Dat nieuwe wapen werd op 6 en 9 augustus gebruikt tegen de Japanse steden Hiroshima en Nagasaki. Aan het eind van 1945 waren daardoor ongeveer 250.000 mensen omgekomen. Door stralingsziekte en kanker overleden in latere decennia nog honderdduizenden mensen.

Op 15 augustus kondigde de Japanse keizer Hirohito in een radiotoespraak feitelijk de capitulatie van Japan aan, zonder die term te gebruiken. Deze aankondiging had grote consequenties voor het door Japan bezette Nederlands-Indië. Op die woensdag eindigde de Japanse bezetting, tot grote vreugde en opluchting van tienduizenden in kampen opgesloten Nederlanders en miljoenen Indonesiërs. Twee dagen later riepen de Indonesische nationalist Mohammed Hatta en Soekarno een onafhankelijk Indonesië uit, het begin van de Indonesische Onafhankelijkheidsoorlog die op 27 december 1949 eindigde met de soevereiniteitsoverdracht in Amsterdam.

De lezing van Liek Mulder gaat over die bijzondere maand die voor zo'n driehonderdduizenden Nederlanders en miljoenen anderen een echte 'kantelmaand' was, die grote invloed op hun levens had.